

Frisørelever undervises i at redde liv

Gør du det til en vane hurtigt at se dine kunders hårbund efter, vil det ikke tage dig mere end få sekunder at få et godt overblik - dine kunder vil være dig taknemmelige for opmærksomheden.

Nu får elever på NEXTs frisøruddannelse undervisning i at spotte tegn på hudkræft i hovedbunden, da de kan gøre en afgørende forskel for deres kunders liv.

Tekst / Rikke Bjerge Foto / Next Uddannelse København

Samarbejdet med læge Magnus Obinah betyder, at et forløb omkring hudkræft nu er blevet en fast integreret del af frisøruddannelsen på NEXT.

Klippeteknikker og farvelæring bliver for en stund lagt til side på frisørskolen NEXT i København. For ind i klasselokalet kommer læge Magnus Obinah fra Herlev Gentofte Hospital, som skal overtage undervisningen de næste to timer.

Han skal lære frisøreleverne, hvad de skal være opmærksomme på, hvis deres kunder begynder at vise tegn på hud- og modernærkekræft i hovedbunden, hvor de ikke selv kan se.

Læge Magnus Obinah har selv rakt ud til frisørskolen NEXT, fortæller han.

- Efter at have hørt fra flere patienter, at det var deres frisør der fandt den kræft, som skjulte sig i hovedbunden, tog jeg kontakt til frisøruddannelsen på NEXT for at høre, om deres elever modtog undervisning i emnet. Da det ikke var tilfældet, tilbød jeg at lave et forløb med eleverne, siger Magnus Obinah, som arbejder på plastikkirurgisk afdeling, hvor man fjerner hudkræft på patienter.

Kan få fatale konsekvenser

Det kan redde liv, hvis frisørernes opmærksomme øjne kan spotte tegn på hud- og modernærkekræft og få kunderne til at opsøge egen læge.

For selv om danskerne godt ved, at de skal holde øje med modernærker på kroppen, kan det være meget svært og måske decideret umuligt at opdage, hvis de første tegn opstår i hovedbunden og nakken. Og det kan ende med at få fatale konsekvenser for den ramte, hvis der er tale om den farlige modernærkekræft.

Her kan frisøren blive bindeleddet mellem kunden og egen læge, og derfor er man på NEXT glad for tilbuddet.

Eleverne tager godt imod forløbet

- Da vi hørte om Magnus' patienters historier, var vi ikke i tvivl om, at det var et vigtigt emne at få integreret i vores elevers uddannelse, og eleverne har taget godt imod undervisningen, siger uddannelsesleder Charlotte Ellis.

Samarbejdet betyder, at et forløb omkring hudkræft nu er blevet en fast integreret del af uddannelsen, og det betyder, at eleverne en gang i deres uddannelsesforløb bliver undervist i de tegn, de skal være opmærksomme på - og lige så vigtigt, hvis de finder noget, hvordan de så skal reagere på det.

Indtil videre er det kun NEXTs frisøruddannelse, som modtager denne undervisning, og det er op til den enkelte frisøruddannelse at vurdere, om det er relevant. Dog vil læge Magnus Obinah opfordre andre frisørskoler til at sætte det på skoleskemaet.

- Magnus har lavet en aftale med foreningen af yngre plastikkirurger i Danmark (YPK), så enhver frisørskole der gerne vil have undervisningen på skemaet, kan skrive til mail kursus@ypk.dk, så finder YPK en underviser i lokalområdet der kan komme og varetage undervisningen.

Hos DFKF støtter man initiativet, og formand Lone Frost har selv været med ude og følge en undervisningstime på NEXT.

- Det er vigtigt at lære, at hvis man ser noget underligt i kundens hovedbund, kan man vejlede dem, og så har man gjort en stor gerning. For hvis der er tale om modernærkekræft, og det ikke opdages i tide, er der ingen helbredelsesmuligheder, siger formanden for DFKF.

Forbundet vil gerne lægge lokaler til et arrangement, hvor læge Magnus Obinah kan undervise de uddannede frisører, som har interesse i at få en viden om emnet.

Foto / Thorbjørn Kühl, Opspin Photography

Læge Magnus Obinah arbejder til dagligt på Plastikkirurgisk afdeling på Herlev Gentofte Hospital, hvor man fjerner hudkræft på patienter, herunder den ondartede modernærkekræft.

Frisøren kan blive den vigtigste brik i at opdage tegn på hud- og modernærkekræft i hovedbunden og dermed potentielt være med til at redde kunders liv.

Min frisør

opdagede, at jeg havde hudkræft i hovedbunden

Alice Vestergaard Jensen og Lone Jørgensen kender ikke hinanden, men deres historier er fuldstændig ens. De kan takke deres frisører for at opdage i tide, at de havde hudkræft i hovedbunden.

Tekst / Rikke Bjerge

Foto / Privat

Taget dagen efter fjernelse af hudkræft

Et billede taget ca 1 mdr. efter fjernelse af hudkræften og 2 strålebehandlinger (fotodynamisk terapi)

Fra foråret går jeg med tørklæde eller kasket, også når jeg svømmer. Om vinteren har jeg hue på, ellers bruger jeg en creme m. faktor 50 i hovedbunden og ansigtet.

LONES HISTORIE

Det startede med nogle brune udvoksninger i hovedbunden, som gjorde Lones frisør mistænksom. Frisøren rådede derfor sin kunde, Lone Jørgensen, til at gå til hudlæge.

- Det gjorde jeg så, og hudlægen sagde, at det var nogle 'gammelmands-vorter', som så blev fjernet, fortæller Lone Jørgensen, 62 år, om episoden i 2017.

Men da Lone gik til frisør kort tid efter, var den gal igen. 'Vorterne' var tilbage.

- Det var ubehageligt, for når hun redte mit hår, gik der hul på dem, siger Lone.

Hun tog til læge igen og fik først en tid hos en hudlæge et halvt år senere, da der jo bare var tale om 'gammelmandsvorterne'.

Men da Lone seks måneder senere stod hos hudlægen, fik hun pludselig en anden melding. Det var hudkræft.

- Jeg fik virkelig et chok og gik direkte hjem til min

datter og tudbrølede, husker hun.

En lille uge efter fik hun heldigvis svar fra biopsien om, at det var den godartede basalcellekræft. Lægen fjernede det med det samme, fordi det var så stort.

- Jeg blev bedøvet og gik hjem med et kæmpe krater i hovedbunden. Bagefter fik jeg strålebehandling, fotodynamisk terapi (som kombinerer medicinsk behandling og lysbehandling, red.), og nu er det væk.

Tak til opmærksom frisør

Hun er taknemmelig for, at hendes frisør var opmærksom. Ikke bare første gang, men også da pletten kom tilbage.

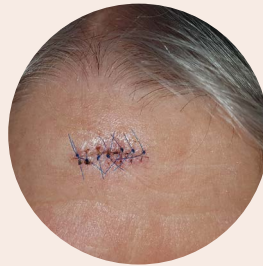
- Normalt vil man selv lægge mærke til, hvis man får en plet på kroppen, men man kan jo ikke se sin egen hovedbund. Så jeg er meget glad for, at min frisør sagde, jeg skulle gå til læge, siger hun.

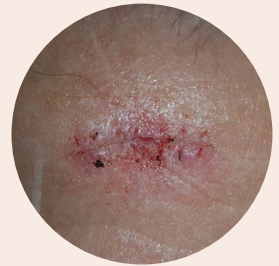
Optegning før fjernelse af hudkræft

Lige efter fjernelse af hudkræft

Før fjernelse af sting

Efter fjernelse af sting

Biopsi

Lige efter operationen

Lige inden stingene bliver taget

ALICES HISTORIE

- Jeg vil anbefale dig, at du går til din læge, og får tjekket de to små knopper, du har i baghovedet, lød det fra Alices frisør.

Selv havde Alice Vestergaard Jensen godt mærket nogle bittesmå knopper nederst i baghovedet, men det var ikke noget, hun havde tænkt nærmere over.

- Jeg havde ikke overvejet, at det kunne være noget, jeg skulle tage mig i agt for. For at være helt ærlig, så havde jeg slet ikke forestillet mig, at man kunne få hudkræft i hårbunden helt nede i nakken, fortæller 66-årige Alice, om episoden for knapt tre år siden.

Kan sprede sig

Efter beskeden fra frisøren gik hun straks til sin egen læge, som sendte hende videre til en hudlæge. Her fik hun taget en biopsi, og det viste sig at være hudkræften 'basalcellekræft'.

Basalcellekræft kaldes også for almindelig hudkræft og er heldigvis ikke så ondartet som modermærkekræft, men den kan vokse sig ret stor med tiden og blive til et grimt og ildelugtende sår, som ikke altid kan fjernes ved simpel kirurgi. Derfor er vigtigt at den opdages så tidligt som muligt.

- Netop i hårbunden er der ikke særlig meget hud til at dække et operationsområde med, så hvis lægen skal fjerne et større område, kan det blive nødvendigt at transplantere hud fra typisk hals eller inderlår, hvilket jo ikke gør situationen nemmere, forklarer Alice.

Resten af livet skal hun nu gå med hat, hue eller kasket, når hun er udenfor, fordi hun ikke må få sol i hovedbunden.

- Det er noget, jeg skal leve med resten af livet, men jeg er lykkelig for, at det ikke var andet, og at det blev opdaget, før det spredte sig, siger hun.

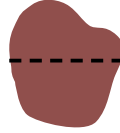
Modermærkekræft:

Modermærkekræft kan udvikles i eksisterende eller nye modermærker og derfor komme overalt på kroppen.

De bedst kendte årsager til modermærkekræft er udsættelse for sol og solarie, på grund af den UV-stråling som de udsender. Modermærkekræft kommer derfor hyppigere de steder hvor huden er udsat for solen til dagligt, f.eks. på hoved, hænder og fødder.

Nogle mennesker har dog fra naturens side, på grund af deres genetik, en højere risiko for at udvikle modermærkekræft og det er muligt at udvikle modermærkekræft uden nogensinde at have været udsat for stærk sol eller solarie.

Modermærkekræft er en farlig kræftform, og hvis den ikke behandles i tide, kan sprede sig til hele kroppen og medføre alvorlig sygdom samt død.

De to halvdele matcher ikke.

A – Asymmetri

Et sygt modermærke vil ofte være asymmetrisk.

Tegn på udvikling af modermærkekræft

Det mest almindelige tegn på modermærkekræft (malignt melanom), er at et eksisterende eller et nyt modermærke forandrer sig eller begynder at føles anderledes. Det er derfor vigtigt, at kontakte læge.

De mennesker som har størst risiko for at udvikle modermærkekræft, har typisk: Lys hud, som ikke nemt bliver brun, Fregner, Blondt eller rødt hår, Blå øjne, Over 100 modermærker

- Et modermærke ændrer størrelse, form eller farve
- Et modermærke bliver ujævnt eller tykkere
- Et modermærke danner skorpe eller bløder
- Et modermærke klør vedvarende eller føles ændret
- Et modermærke udvikler sår ikke vil hele

Uskarpe kanter.

B – Border (Kant)

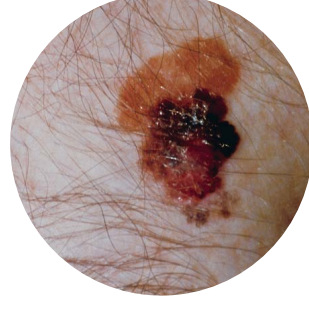
Et modermærke med ujævne eller takkede kanter er mistænkeligt.

Hvad skal man gøre?

Er man i tvivl om hvorvidt modermærket er farligt, skal man spørge kunderne om de er klare over at de har mærket og om de evt. tidligere har fået det undersøgt hos en læge. Såfremt det ikke er tilfældet, skal man dem at anbefale dem at kontakte deres egen læge for at bede ham/hende se på mærket.

Symptomer

Når man skal vurdere om et modermærke kan være farligt, kan man bruge ABCDE reglen, hvor man kigger efter symmetri, grænser, farver, størrelse, og evt. forandring i et modermærke. I grafikken nedenunder kan du se eksempler på de faretegn som man skal holde øje med og hvordan et normalt modermærke kan se ud.

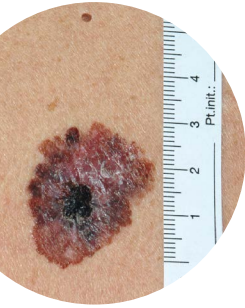

C – Colour (Farve)

Et modermærke, der har mere end én farve er mistænkeligt.

Tip: Riv siden ud og hæng den i kaffestuen

Kilde: www.tjekdinhud.nu
Modermærkebilleder/Copyright Skincancer.dk

Vokser til over 6 mm.

Ændring i form, farve, størrelse.

D - Diameter

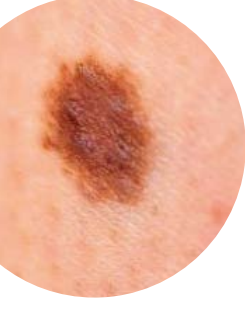
Hvis modermærket er større end enden på en blyant, (6 mm i diameter), skal du være særligt opmærksom på ændringer.

E - Evolving (Udvikling)

Hvis et modermærke pludseligt vokser og får nogle af de nævnte ændringer, er det ikke normalt.

Normalt modermærke

Et normalt modermærke har som oftest symmetrisk udseende. Tegner du en linje igennem modermærket, får du to symmetriske halvdele. Et normalt modermærke har som oftest en jævn kant, og er ensartet i farven og ofte mindre end 6 mm og ændrer ikke størrelse.

Almindelig hudkræft:

Kommer oftest hvor huden er udsat for sollys (f.eks. på hænder og i ansigtet) eller solarie, men kan dog opstå overalt på kroppen.

Hudkræft 1:

En perlemorskinskende knude.

Hudkræft kan, hvis den ikke behandles i tide, udvikle sig til store ildelugtende sår, men spreder sig sjældent til andre steder på kroppen.

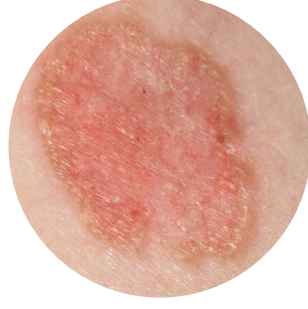

Hudkræft 2:

Et sår med perlemorsglinsende rand.

Symptomer

Kan være en fast knude på huden, et sår der ikke vil hele, en perlemorskinskende knude, et sår med perlemorsglinsende rand eller sågar bare en rød plet, der skæller, væsker eller måske bløder lidt.

Hudkræft 3:

En rød plet, der skæller og eventuelt bløder lidt.